

INFORMOVANOSŤ PODNIKATEĽOV UĽAHČÍ CESTU KU GRANTOM EÚ

Jozef Machuľa

Kľúčové slová

podnikanie malé

podnikanie stredné

grantové schémy EÚ

mikropôžičky

podnikateľské inkubátory

Národná agentúra pre rozvoj a podporu malého a stredného podnikania

PHARE

Úvod

V súčasnosti sa ekonomika Slovenskej republiky dostáva do fázy, kedy už nie je tak prioritne dôležité zvyšovať investície do podpory a rozvoja malých a stredných podnikov. Objem prostriedkov plynúcich zo štátneho rozpočtu do tejto oblasti zaznamenal dokonca pokles oproti minulým rokom. To však neznamená, že proces pomoci podnikateľom sa zastavil. S predvstupovými tendenciami Slovenskej republiky do Európskej únie dostávajú malé a stredné podniky u nás možnosť podieľať sa na čerpaní prostriedkov na rozvoj z fondov Európskej únie.

V mojom príspevku sa snažím ukázať podnikateľom možnosti, ktoré im môžu pomôcť v období pred vstupom SR do EÚ, či už sa jedná o grantové schémy, podnikateľské inkubátory alebo možnosti získavania informácií.

Súčasný stav malých a stredných podnikov

1. Význam malých a stredných podnikov

V roku 2002 pôsobilo v SR okolo 330-tisíc malých a stredných podnikov (MSP), z toho 60-tisíc právnických osôb. Ich podiel na hrubom domácom produkte bol 60 percent a na zamestnanosti 59,6 percenta¹.

Malým a stredným podnikom sa pripisuje kľúčový význam kvôli prínosu nových myšlienok, výrobkov, služieb a tiež kvôli prínosu v oblasti poskytovania pracovných príležitostí. Vytvárajú predpoklady pre hospodárnejší spôsob výroby, pre vznik nových foriem organizácie práce a metód riadenia, pre plnšie uspokojovanie rôznych potrieb obyvateľstva, významnou mierou sa podieľajú na tvorbe národného dôchodku, na zamestnanosti a na technickom rozvoji².

2. Podpora MSP v SR

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania vznikla ako výsledok spoločnej iniciatívy programu Európskej únie PHARE a vlády Slovenskej republiky. Ako hlavný zdroj financovania využíva prostriedky zo štátneho rozpočtu a fondu PHARE. Agentúra aktívne vyhľadáva zdroje pre slovenských podnikateľov v západnej Európe, USA, Japonsku a ďalších krajinách³.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania už nebude mať tohto roku k dispozícii na podporné programy a vzdelávacie aktivity miliardu, ale len zhruba 650 miliónov korún. Na druhej strane by to mohlo aj znamenať, že podnikateľská sféra stojí pevnejšie na vlastných nohách. V roku 2002 mala Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania k dispozícii 511 miliónov korún z programu PHARE, 357 miliónov zo štátneho rozpočtu a 116 miliónov z ostatných zdrojov⁴.

---

¹ LIPIANSKÁ, E.: Finančné internetové noviny. In: Sebavedomie podnikateľov rastie. Bratislava, 15. 2. 2003

² DAŇKOVÁ, A.: Podnikanie v malých a stredných podnikoch. Bratislava : Ekonóm, 1997

³ KUBRICKÁ, M.: Podpora malého a stredného podnikania v SR. Bratislava : NARMSP, 2000

⁴ LIPIANSKÁ, E.: Finančné internetové noviny. In: Sebavedomie podnikateľov rastie. Bratislava, 15. 2. 2003

3. Podporný úverový program

Podnikatelia majú, ako aj po iné roky, záujem o Podporný úverový program, ktorý umožňuje prístup k investičnému a prevádzkovému kapitálu formou výhodného strednodobého úveru. Tento finančný program je určený malým a stredným podnikateľom zamestnávajúcim do 250 pracovníkov v oblasti výroby, remesiel, služieb a aktívneho cestovného ruchu. Maximálna výška úveru je pomerne vysoká - až desať miliónov korún, pričom ho možno splácať osem rokov.

Od roku 1994 poskytla agentúra v Podpornom úverovom programe 1 159 úverov v objeme 3,787 miliardy korún (z toho polovicu podnikatelia už splatili). Najviac finančných prostriedkov smerovalo do odvetvia služieb, výroby kovov a plastov, ako aj do potravinárstva⁵. V roku 2002 dosiahla výška úverov 166,5 milióna korún.

4. Mikropôžičky

Z dôvodu rýchlejšieho procesu vybavovania spotrebných úverov podnikatelia zdanlivo stratili záujem o mikropôžičky. Ich záujem však stále pretrváva, o čom svedčí aj fakt, že do pätnástich regionálnych podnikateľských a informačných centier (RPIC), ktoré sa mikropôžičkovým programom na Slovensku zaoberajú, prišlo v roku 2002 368 žiadostí malých podnikateľov, ktorí zamestnávajú najviac 20 pracovníkov. Výška poskytnutých mikropôžičiek dosiahla výšku 95 miliónov korún.

Mikropôžičku možno použiť na nákup hnutelného a nehnuteľného investičného majetku, na rekonštrukciu prevádzkových priestorov alebo nákup potrebných zásob a surovín. Minimálna výška je 50-tisíc korún, maximálna až 800-tisíc. Splátky si môžu podnikatelia rozložiť od šesť mesiacov do troch rokov, možný je aj odklad splátok na pol roka. Priemerná výška pôžičky sa pohybuje vo výške necelých 346-tisíc korún.

---

⁵ NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA: Stav malého a stredného podnikania 2001. Bratislava : NARMSP, 2002

Riešenie z Európskej únie

1. Nové grantové schémy

Tohto roku sa znížil objem prostriedkov poskytovaných na podporu rozvoja malých a stredných podnikov v rámci programu PHARE o vyše dvesto miliónov korún. Aj štátny rozpočet znížil svoj príspevok, podnikatelia dostanú o 157 miliónov menej ako v roku 2002. Zvýšili sa však iné zdroje, takže Národná agentúra pre podporu a rozvoj MSP bude napokon disponovať približne 650 miliónmi korún. V budúcnosti sa črtajú aj nové možnosti.

NARMSP sa intenzívne pripravuje na čerpanie štrukturálnych fondov Európskej únie. Tohtoročnou skúškou budú tri nové grantové schémy. Prvá je zameraná na rozvoj cestovného ruchu. Pôjde o projekty investičné i neinvestičné. Prvé kolo na podávanie žiadostí plánuje agentúra spustiť o niekoľko mesiacov. Ďalšia grantová schéma sa orientuje na rozvoj sektora malých a stredných podnikov prostredníctvom podpory inovácií a technologického rozvoja v Bratislavskom a Trnavskom kraji. Financovaná bude z programu PHARE vo výške 3,5 mil. eur, žiadosti si budú môcť uchádzači podať najskôr v septembri. Tretia schéma - industriálna - má zvýšiť konkurencieschopnosť slovenského priemyslu na medzinárodných trhoch, preto je zameraná na rozvoj a zvýšenie pridanej hodnoty prostredníctvom skvalitnenia ponuky výrobkov a technologických procesov. Prostriedky vyčlenené na túto grantovú schému dosahujú 4,5 mil. eur a prvé kolo podávania žiadostí sa plánuje takisto na jeseň roku 2003.

2. Podnikateľské inkubátory

Vlani boli dobudované prvé dva podnikateľské inkubátory na Slovensku v Martine a v Banskej Bystrici. Vytvárajú začínajúcim firmám prijateľnejšie podmienky na podnikanie - je tu dobrá infraštruktúra, prenájom priestorov ich stojí menej, k dispozícii majú komplexné poradenské a vzdelávacie služby, ako je vypracovanie podnikateľských plánov, organizovanie workshopov, sprostredkovanie obchodných

kontaktov, informácie o možnostiach zapojenia do štátnych podporných programov a programov Európskej únie.

V tomto roku sa plánuje výstavba ďalších. Známa je už aj výška prostriedkov na výstavbu podnikateľských inkubátorov v Košiciach (250-tis. eur + 10 mil. Sk), Prešove (329-tis. eur+ 13,1 mil. Sk), Spišskej Novej Vsi (325-tis. eur + 2,1 mil. Sk), Rožňave (375-tis. eur) a Bratislave (3,7 mil. Sk).

3. Podnikateľské sebavedomie

Sebavedomie podnikateľov má na zvyšovanie výsledkov hospodárenia pozitívny vplyv. Správa o stave malého a stredného podnikania a jeho podpore v SR, ktorú prerokúva vláda a ktorá obsahuje celý rad návrhov, ako zlepšiť podnikateľské prostredie a zvýšiť dynamiku rozvoja celého sektora uvádza, že sebavedomie podnikateľskej sféry rastie. Správa je výsledkom prieskumov Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, ktorá veľmi podrobne mapuje situáciu v tomto sektore niekoľko rokov.

Dnes sa už spoločnosti nezdrahajú zverejňovať kladné výsledky svojho hospodárenia ako v nedávnej minulosti. Hoci legislatívny proces u nás ešte nie je na takej výške ako v Európskej únii, pozitívny vplyv všetkých legislatívnych úprav sa odrazil aj na kapitálovej sile podnikov.

Podľa ankety SOPK väčšina slovenských podnikov očakáva v tomto roku rast svojho predaja. Vyplýva to z výsledkov anonymného anketového prieskumu o očakávaníach podnikov v roku 2003, ktorý uskutočnila Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK). Rastové očakávania má v tomto roku 51,3 % z opýtaných, keď v minuloročnom prieskume kladne odpovedalo 61,1 % podnikov. Počet respondentov, ktorí očakávajú stagnáciu klesol na 27,6 %, pričom sa zvýšil podiel podnikov, ktoré v budúcom roku očakávajú pokles predaja na 21 %.

Na prieskume sa zúčastnilo 81 firiem, z čoho bolo 34 % malých podnikov, polovica bola strednej veľkosti a takmer 15 % tvorili veľké podniky. Z hľadiska právnej formy

bolo najviac opýtaných spoločnosti s ručením obmedzeným, druhé najpočetnejšie boli zastúpené akciové spoločnosti a zvyšok tvorili spoločnosti s inou právnou formou.

Záver

Vzhľadom na zmeny v možnostiach financovania malých a stredných podnikov bude veľmi dôležité, aby podnikatelia boli vopred dostatočne informovaní a mohli si pripraviť kvalitné projekty. To bude zároveň aj zaťažkavou skúškou centier prvého kontaktu v regiónoch, ktoré vznikli v roku 2002 v okresných mestách Bardejov, Brezno, Levoča, Medzilaborce, Michalovce, Poltár, Sabinov, Snina a Veľký Krtíš⁶.

O novinkách a programoch informuje podnikateľskú verejnosť elektronický časopis MSP s názvom EIC-zine, ktorý denne prináša aktuality z Európy významné pre podnikateľské prostredie na Slovensku. Čitateľ má možnosť si po skrátenej slovenskej verzii článku prehliadnúť aj pôvodný text v angličtine. Momentálne je na stránke <http://e-zine.eic.sk/> archivovaných okolo 350 materiálov. Najväčšiu čítanosť majú články o podpore podnikania v turistike, o možnostiach finančnej podpory od Európskej komisie a kooperačné ponuky.

Aktuálne informácie o malom a strednom podnikaní môže podnikateľ získať aj na internetovej stránke www.msponline.sk, ktorá sa označuje aj ako Národné web sídlo MSP. Sú tu informácie o podporných programoch, legislatívny servis, kalendár podnikateľa, e-obchod, elektronické katalógy, objednávky, faktúry, platby, burza ponuky a dopytu.

---

⁶ www.nadsme.sk

Resume

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania v Slovenskej republike má k dispozícii v roku 2003 približne 650 miliónov korún na podporné či rozvojové programy a úvery pre malých a stredných podnikateľov. Je to zhruba o 350 miliónov menej ako v roku 2002. Pre podnikateľov sa však otvárajú nové možnosti čerpania úverov v rámci nových grantových schém Európskej únie. Je preto veľmi dôležité byť neustále informovaný o nových programoch prostredníctvom odborných časopisov a internetu.

Summary

National agency for development of small and medium enterprises in Slovak republic keeps at disposition in the year 2003 about 650 million crowns for support and development programs and loans for small and medium entrepreneurs. It is 350 million crowns less than in the year 2002. There are new opportunities for entrepreneurs in European union grant schemes. That's why it is very important to be informed through business magazines and Internet about new programs.

Literatúra

1. DAŇKOVÁ, A.: Podnikanie v malých a stredných podnikoch. Bratislava : Ekonóm, 1997
2. KUBRICKÁ, M.: Podpora malého a stredného podnikania v SR. Bratislava : NARMSP, 2000
3. LIPIANSKÁ, Ľ.: Finančné internetové noviny. In: Sebavedomie podnikateľov rastie. Bratislava, 15. 2. 2003
4. NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA: Stav malého a stredného podnikania 2001. Bratislava : NARMSP, 2002
5. www.nadsme.sk